

Η ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ * * *

ΠΙΣΤΙΣ, ιδίως μεταξύ των ὀρεσιβίων Ἀλβανῶν, εἶνε ἀγρία. Ἀρκεῖ νὰ εἰσέλθετε εἰς μίαν ἐκκλησίαν διὰ νὰ βεβαιωθῇτε περὶ τούτου. Οἱ πιστοὶ κάθονται κατὰ γῆς, οἱ ἄνδρες ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ αἱ γυναῖκες ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει

νὰ ἐγερθοῦν, ὁ καθείς ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαζομένους πλῆττει τὴν γῆν διὰ τοῦ μετώπου τρις, καὶ καθ' ὃν χρόνον σηκώνεται, κτυπᾷ τὸ στήθος του, ἐνῶ συγχρόνως προφέρει μὲ σιγανὴν φωνὴν τὰς λέξεις: «Πασά Ζοτέ», ἓν εἶδος «Κύριε ἐλέησον», τοῦ ὁποίου ὁ ψιθυρὸς τρέχει ἀναμεταξὺ τοῦ πλῆθους τούτου ὡς ἓνα μουγκρητὸ γεμάτο πόνον καὶ θλίψιν. Οἱ ὀρεσιβιοὶ κάθονται πάλιν στηριζόμενοι εἰς τὰς πέτρνας τῶν ποδῶν των καὶ κρατοῦντες ὑψωμένας τὰς χεῖρας, τὸ θέαμα δὲ τῆς ἐκστατικῆς αὐτῆς πόζας ποὺ πέρνουν δέν εἶνε ἐσπερημένον κάποιου μεγαλείου. Βέβαια, δέν ἐννοοῦν τίποτε ἀπὸ τὸ ὑπέροχον καὶ συγκινητικὸν δράμα, τὸ ὁποῖον μέσσω εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἐκκλησίας ζωντανεῖται καὶ πάλιν διὰ τοῦτο ὅταν ἐξέρχονται τοῦ ναοῦ, ὅπου οἱ περισσότεροι ἦλθον μὲ τὰ ἄρματα των, θὰ ἀλληλοσκοτωθοῦν πιθανῶς διὰ παλαιὰς καὶ ἀσημάντους διαφοράς, τὰς ὁποίας ἔχουν νὰ ξεκαθαρίσουν».

Αὐτὰ, μεταξύ ἄλλων, παρατηρεῖ ὁ Degrand εἰς τὸ περὶ Ἄνω Ἀλβανίας σύγγραμμά του ποὺ τόσῃν ἀποκτᾷ ἐπικαιρότητα σήμερον ἀπὸ τὸ κίνημα τῶν Μαλισσῶρων καὶ τῶν ἄλλων τῆς βορείου Ἀλβανίας φυλῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπεχείρησαν τὴν κατὰ τῆς Σερβίας καὶ τοῦ Μαυροβουνίου ἐπιθεσίαν.

Ἐχει δὲ καὶ ἡ Ἀλβανικὴ Ἐκκλησία τὰς ἰδιαιτέρας τῆς προτιμήσεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν εἰκονογραφίαν

τῆς καὶ αἱ προτιμήσεις αὐταὶ καταδεικνύουν ποῖα εἶνε τὰ ἐνστικτὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τοὺς πρὸ τοῦ εἰκονοστασίου τῆς παρατασσομένους πιστοὺς. Αἱ γλυκύταται Ἑλληνικαὶ Παναγίαι, Ἑλεοῦσαι, Παρηγορήτριαι, Ὁδηγήτριαι καὶ οἱ Λατινικοὶ Χριστοὶ μὲ τὰ ρόδινα πρόσωπα καὶ τὰ ἀρνάκια τῆς στάνης πρὸ τῶν ποδῶν του, δέν θὰ ἔκαρναν καρμίαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς αὐτοὺς, τῶν ὁποίων καρμίαν ψυχικὴν χορδὴν δέν θὰ κατάρθωναν νὰ θίξουν.

Ἀς σημειωθῇ δὲ πρὸς τιμὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι οἱ βόρειοι Ἀλβανοὶ εἶνε προσήλυτοι τῶν προπαγανδῶν τοῦ καθολικισμοῦ, ὁ ὁποῖος πρὸ τριῶν ἰδὴ αἰῶνων διὰ τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν καὶ διὰ δοχικῶς δια τῶν Δομινικανῶν καὶ τῶν Φραγκισκανῶν, ἀριθμεῖ ἐκεῖ ἐπάνω πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τῶν ὁποίων δέν θὰ ἔπρεπε νὰ εἰκονίζετο ὁ Κύριος, ἀλλὰ τὸ εἰκόνημα τῆς Δυνάμεως ἐκείνης, ἡτις διὰ τῆς θρησκευτικῆς προπαγάνδας παρῆλθε καὶ ἐξήπλωσε τοὺς πλοκάμους τῶν πολιτικῶν τῆς σκοπῶν. Ἐνα φαίνεται νὰ εἶνε τὸ θέαμα, τὸ μᾶλλον συμπαθὲς εἰς τὴν Ἀλβανικὴν εἰκονογραφίαν: «Ἡ Δευτέρα Παρουσία», διότι ἡ ἀγριότης τῶν τιμωριῶν, τὰς ὁποίας οἱ δαίμονες ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς ἀμαρτωλοὺς, παρέχει ἔδαφος εὐρὺ ὅπως ὁ ζωγράφος προκαλεῖται ῥίγη φόβου εἰς τὸν δεόμενον, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἡ ληστρικὴ δίδει εἰς τὸ πινέλο του ὅλα τὰ μοτίβα τῶν μᾶλλον φρικιαστικῶν συνθέσεων.

Θέμα πρῶτον. Ἡ ἀγωνιώδης στιγμή τῆς μεγάλης δίκης ἔφθασεν. Ἐνὰς ὀρεσιβίος Ἀλβανός, συρθεὶς ἔξω ἀπὸ τὴν νεκρικὴν του κάσσαν, φέρεται ἐνώπιον τοῦ Δικαστοῦ. Δύο κερασφόροι δαίμονες τὸν κρατοῦν δεμένον ἀπὸ τὸν λαιμὸν μὲ χονδράς ἀλύσεις. Πρὸ τοῦ Κυρίου, ὁ Ἀρχάγγελος μὲ μεγάλῃν του λύπῃν βασιλῆ ἀνοιγμένον βιβλίον καὶ δείχνει ὅτι ἡ σελίς, ἡ ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἐπὶ γῆς ζωὴν τοῦ ὑποδίκου, εἶνε κατὰ λευκῇ, διότι δέν ἔπραξε κανὲν ἔργον ἀγαθόν. Ἐνὰς Σατανᾶς μὲ τὴν τρίαινάν ἀνὰ χεῖρας, ἐκφωνεῖ λόγον

Ἀραβικὰ πρᾶτήρια. — Κάϊρον.

Πίναξ Περ. Τσιριγότου